

TLV

TANDVÅRDS- OCH
LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET

Återrapportering av glesbygdsbidraget för verksamhetsåret 2022

Citera gärna Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets rapporter, men glöm inte att uppge källa: Rapportens namn, år och Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, januari 2024
Kontaktperson: Samuel Pedersen
Diarienummer: 14/2024

Postadress: Box 22520, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Fleminggatan 14, Stockholm
Telefon: 08 568 420 50
www.tlv.se

Förord

Tillgänglighet till apotek är viktigt för att säkerställa tillgång till läkemedel och apoteksservice. I syfte att förbättra förutsättningarna för apotek med begränsat kundunderlag, inrättade regeringen 2013 ett särskilt bidrag för apotek i glesbygd. I november 2020 beslutade regeringen att ändra kriterierna för glesbygdsbidrag i syfte att göra det möjligt för fler apotek att få ta del av bidraget. Målet med bidraget är att upprätthålla en god läkemedelsförsörjning i hela landet.

TLV ansvarar för att utfärda föreskrifter om hur bidragets storlek ska beräknas, handlägga och besluta om bidrag till apotek. I uppdraget ingår att ge en samlad ekonomisk redovisning av bidraget av föregående års bidragsbeslut, redovisa bidragets användning och effekter samt ge en prognos för det kommande bidragsåret. I denna rapport redovisas 2023 års beslut om bidrag för verksamhetsåret 2022.

Konjunkturutvecklingen och det förändrade omvärldsläget har på nytt aktualiserat frågan om tillgänglighet till apoteksservice. För att skapa förutsättningar för fortsatt god tillgång till apoteksservice beslutade TLV i december 2023 att höja apotekens handelsmarginal för receptförskrivna läkemedel inom läkemedelsförmånerna. Vid årsskiftet 2023/24 lämnade TLV även en rapport till regeringen med förslag om att stärka förmågan på apoteksmarknaden för att tillgodose allmänhetens behov av läkemedel under en fredstida krissituation, höjd beredskap och ytterst krig. Mot bakgrund av den utveckling som sker på marknaden ser TLV ett behov av att se över förutsättningarna för apotek i glesbygd.

TLV:s arbetsgrupp för rapporten har bestått av Samuel Pedersen, Peter Skiöld och Eva Stavenberg.

Stockholm, januari 2024

Agneta Karlsson
Generaldirektör, TLV

Sammanfattning

Glesbygdsbidraget till öppenvårdsapoteksservice av allmänt ekonomiskt intresse som infördes 2013 fyller en viktig funktion för att bidra till en god tillgänglighet till apoteksservice i hela landet. Utan bidraget bedömer TLV att apotek hade lagt ner eller minskat öppettiderna påtagligt.

Bidrag för verksamhetsåret 2022 uppgick totalt till 12,1 miljoner kronor och betalades ut till 40 öppenvårdsapotek i tio län. Mest bidrag betalades ut till apotek i Västerbottens län följt av Jämtland och Västernorrlands län. Apotek Hjärtat fick mest bidrag med 6,2 miljoner kronor för 18 apotek. Glesbygdsapoteken fick i genomsnitt 287 000 kronor i bidrag.

Uppföljningen visar att inget av de apotek som fick glesbygdsbidrag för 2022 har stängt under 2023. Öppethållandet har i genomsnitt minskat mellan 2021 och 2023, men är fortfarande väl över regelverkets krav på minst 20 timmar i genomsnitt per vecka.

TLV bedömer sammantaget att bidraget varit effektivt för att uppnå syftet, att skapa förutsättningar för god läkemedelsförsörjning och tillgång till farmaceutisk kompetens i hela landet.

Mot bakgrund av apotekens försämrade ekonomiska förutsättningar och det säkerhetspolitiska läget bedömer TLV dock att det finns behov av att se över regelverket och de kriterier som apotek behöver uppfylla för att vara berättigade till glesbygdsbidrag. Myndigheten har under 2023 inlett en förstudie för att undersöka behovet av ett förändrat regelverk, för att ännu bättre uppnå bidragets mål. Utifrån resultaten konstaterar myndigheten att det behövs ett regeringsuppdrag för att utreda vidare och föreslå åtgärder för att säkerställa långsiktig ändamålsenlighet med stödet.

1 Inledning

TLV ska medverka till en god tillgänglighet till läkemedel i samhället och en väl fungerande apoteksmarknad. Detta sker bland annat genom att följa upp tillgänglighet, prisutveckling, konsekvenser av regeländringar och analysera apotekens ekonomiska förutsättningar över tid. Uppgifterna används för att besluta om apotekens handelsmarginal och bidrag till apotek i glesbygd.

Under 2023 analyserade TLV hur den försämrade konjunkturen påverkar apoteksmarknaden och dess förutsättningar för god apoteksservice och tillgänglighet. Resultaten presenterades i september 2023 i rapporten 2023 års uppföljning av apoteksmarknadens utveckling.¹ Av rapporten framgår att apotekens rörelseresultat och rörelsemarginal bedöms vara på en nivå som gör apoteken sårbara för kostnadsökningar.

Personal- och lokalkostnader ökar som en följd av inflationen samt en svagare svensk kronkurs som påverkar apotekens intjäning från parallellhandel vilket sammantaget bidrar till den minskade lönsamheten. Den negativa ekonomiska utvecklingen påverkar apoteksmarknaden generellt och därmed även glesbygdsapoteken. Uppföljningen ledde till att TLV beslutade om att höja handelsmarginalen med cirka 650 miljoner kronor från och med 2024.²

Såväl TLV som andra myndigheter har på senare år fått flera regeringsuppdrag på beredskapsområdet; i TLV:s fall att utforma ett system med beredskapsapotek³ och utreda frågor om omsättningslagring av vissa läkemedel.⁴ Uppdragen ger anledning även att ha ett tydligare beredskapsperspektiv i det fortsatta arbetet med glesbygdsbidraget men är inget som analyseras närmare i denna rapport.

Den föreliggande rapporten är en uppföljning av föregående års beslut om bidrag till apotek i glesbygd samt bidragets användning och effekter. Rapporten innehåller även en prognos av bidragets storlek kommande år och en bedömning av om det finns skäl att se över om stödet behöver utvecklas. Mot bakgrund av den ekonomiska utvecklingen har myndigheten initierat en förstudie för att utreda om det finns anledning att se över kriterierna i stödordningen.

¹ TLV (2023), 2023 års uppföljning av apoteksmarknadens utveckling, dnr. 860/2023 www.tlv.se/download/18.56557acb18a8d1da96d5cbf2/1695102422977/2023_uppfoljning_av_apoteksmarknadens_utveckling_860-2023.pdf

² TLV (2023), Höjd ersättning till apoteken för att hantera receptbelagda läkemedel, www.tlv.se/press/nyheter/arkiv/2023-12-19-hojd-ersattning-till-apoteken-for-att-hantera-receptbelagda-lakemedel.html

³ Regeringen (2022), Uppdrag att utforma ett system med beredskapsapotek, (S2021/03085, S2022/03298), www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/uppdrag-att-utforma-ett-system-med-beredskapsapotek-s2022_.pdf

⁴ Regeringen (2023), Uppdrag att utreda frågor om omsättningslagring av vissa läkemedel i syfte att säkerställa en god försörjningsberedskap, dnr. S2023/02002, www.regeringen.se/contentassets/2bb55bd8e1cb47b2952cddf1e3b74b/uppdrag-till-tlv-att-utreda-fragor-om-omsattningslagring.pdf

Enligt 17 § förordningen (2013:80) om bidrag till öppenvårdsapoteksservice av allmänt ekonomiskt intresse ska TLV, senast den 1 februari varje år, lämna en samlad ekonomisk redovisning av det föregående årets bidragsbeslut till regeringen.⁵

Av redovisningen ska det framgå:

1. vilka tillståndshavare som har fått bidrag och vilka öppenvårdsapotek bidragen avser samt hur många ansökningar om bidrag som avslagits,
2. vilka förändringar i öppethållande som skett för de öppenvårdsapotek som fått bidrag under det tidigare året, och
3. en prognos för det kommande bidragsårets bidragsgivning.

Denna återrapportering avser beslut om bidrag för verksamhetsåret 2022. Beslut om bidrag fattades i maj 2023 med stöd av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter (TLVFS 2013:4) om bidrag till öppenvårdsapoteksservice av allmänt ekonomiskt intresse.

⁵ Ändrad genom förordning (SFS 2020:853) den 23 oktober 2020,
<https://svenskorfattningssamling.se/sites/default/files/sfs/2020-10/SFS2020-853.pdf>

2 Ekonomisk redovisning

För verksamhetsåret 2022 fick fyra tillståndshavare bidrag för 40 öppenvårdsapotek.⁶ Av dessa fick 13 apotek bidraget reducerat till godkänd nivå, det vill säga motsvarande en rörelsemarginal före av- och nedskrivningar på fyra procent. Tio apotek hade ett negativt resultat även efter bidrag. Övriga 27 apotek fick ett bidrag som resulterade i att rörelsemarginalen understeg fyra procent. Två apotek fick avslag på ansökan.

Tabell 1. Sammanfattande tabell över beslut om bidrag för verksamhetsåret 2022

Beslut om bidrag	Antal apotek
Bifall	40
Rörelsemarginal under 4 procent efter bidrag	27
Rörelsemarginal lika med 4 procent efter bidrag	13
Avslag	2
Totalt	42

Källa: TLV

För verksamhetsåret 2022 uppgick bidraget till totalt 12,1 miljoner kronor. Apotek Hjärtat hade flest apotek som var berättigade till bidrag och fick också mest bidrag, följt av Kronans Apotek, Apoteket och Apoteksgruppen. Två apotek fick avslag på ansökan för verksamhetsåret 2022 på grund av att rörelsemarginalen översteg fyra procent. Glesbygdssapoteken fick i genomsnitt 287 000 kronor i bidrag.

⁶ Varje enskilt öppenvårdsapotek ska enligt lag ha ett tillstånd utfärdat av Läke-medelsverket. En och samma tillståndshavare kan inneha tillstånd för flera apotek.

Tabell 2. Bidrag per apoteksaktör och apotek verksamhetsåret 2022

Apotek Hjärtat	Län	6 243 510	Kronans Apotek	Län	3 156 220
Ankarsrum	Kalmar	451 091	Arjeplog	Norrbottn	164 279
Bjurholm	Västerbotten	305 621	Burträsk	Västerbotten	249 900
Boliden	Västerbotten	463 668	Dorotea	Västerbotten	277 911
Ekshärad	Värmland	350 252	Hedesunda	Gävleborg	444 869
Funäsdalen	Jämtland	21 013	Likenäs	Värmland	364 912
Hede	Jämtland	392 668	Sorsele	Västerbotten	56 713
Husum	Västernorrland	270 453	Sälen	Dalarna	282 773
Hörnefors	Västerbotten	244 794	Tärnaby	Västerbotten	272 085
Jörn	Västerbotten	583 368	Virserum	Kalmar	245 747
Lammhult	Kronoberg	419 520	Vittangi	Norrbottn	506 634
Liden	Västernorrland	557 669	Åsele	Västerbotten	290 397
Lit	Jämtland	372 413			
Långshyttan	Dalarna	445 911			
Mörlunda	Kalmar	455 733			
Ramsele	Västernorrland	348 907			
Ryd	Kronoberg	306 475			
Ullånger	Västernorrland	146 681			
Vikbolandet	Östergötland	107 273			

Apoteksgruppen	Län	1 179 870	Apoteket AB	Län	1 510 109
Jokkmokk	Norrbottn	0	Backe	Jämtland	417 118
Lenhovda	Kronoberg	180 931	Bräcke	Jämtland	271 343
Malå	Västerbotten	304 059	Gäddede	Jämtland	313 594
Molkom	Värmland	318 384	Horndal	Dalarna	372 463
Norsjö	Västerbotten	0	Lövånger	Västerbotten	30 361
Storfors	Värmland	287 768	Offerdal/Ånge	Jämtland	105 230
Åseda	Kronoberg	88 728			

Källa: TLV

Bidraget har reducerats för apoteken i Ankarsrum, Liden, Lit, Långshyttan, Mörlunda, Ryd, Bräcke, Horndal och Offerdal för de månader då apoteken inte hade tillräckligt öppethållande eller var helt stängda.

Det samlade bidraget som betalats ut har varit väsentligt lägre än vad som prognostiserades när regelverket och beräkningsmodellen utformades. Regeringen har hittills avsatt 20 miljoner kronor per år⁷, medan det samlade utbetalda bidraget uppgått till som högst 12,4 miljoner kronor.

Antalet apotek som ansökt om glesbygdsbidrag ökade efter 2020, då det nya regelverket höjde den övre gränsen för försäljning av receptförskrivna läkemedel till 15 miljoner kronor. Antalet ansökningar för verksamhetsåret 2022 minskade med tre från föregående år och antalet bifall minskade med fyra. Minskningen av antalet ansökningar beror huvudsakligen på att några av apoteken som tidigare omfattades

⁷ Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende anslag 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, S2022/04739 (delvis), www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?rbid=23581

av bidraget under 2022 hade en försäljning av receptförskrivna läkemedel som översteg 15 miljoner kronor.

Tabell 3. Bidrag och antal ansökningar per år 2017–2022

År	Bidrag (kr)	Ansökningar	Varav bifall	Varav avslag	Varav återtagna
2017	10 981 887	37	35	1	1
2018	10 955 768	33	33	-	-
2019	9 450 088	34	31	3	-
2020	10 536 927	39	38	1	-
2021	12 385 856	45	44	1	-
2022	12 089 709	42	40	2	-

Källa: TLV

3 Apotekens öppethållande

För att ge apoteken större handlingsutrymme och för att fler apotek ska kunna få ta del av bidraget, sänktes kravet på genomsnittligt öppethållande från och med verksamhetsåret 2020 från 30 till 20 timmar per vecka för apotek som har en försäljning av receptförskrivna läkemedel som överstiger 3 miljoner kronor, respektive från 14 till 10 timmar per vecka för apotek med försäljning av receptförskrivna läkemedel som inte överstiger 3 miljoner kronor.

Apoteken som omfattades av glesbygdsbidraget hade i snitt öppet 35 timmar i veckan, som minst 20 och som mest 46. Flera apotek har ändrat öppethållandet från föregående år, men det går inte att dra några generella slutsatser av dessa ändringar eftersom de baseras på uppgifter om enskilda veckor.

Apoteken som haft förändrade öppettider från 2020 presenteras nedan. Uppgifterna om öppethållande är utan hänsyn till perioder då apoteken hade begränsat öppethållande eller var helt stängda. Det förekommer även att apotek ändrar öppettiderna under året, vilket gör att jämförelser mellan åren i tabellen nedan bör göras med försiktighet. De apotek som omfattades av glesbygdsbidraget för verksamhetsåret 2022 men som inte är med i tabellen har haft oförändrat öppethållande 2020–2023. Redovisning sker även för verksamhetsåret 2023 som jämförelse, även om det årets öppettider inte ingår i bedömningen om bidrag.

Tabell 4. Apotek med förändrat öppethållande 2020–2023, timmar per vecka (v.48), exkl. nedlagda

Tillståndshavare	Ort	2020	2021	2022	2023
Apotek Hjärtat	Ankarsrum	31,0	31,0	31,0	25,0
Kronans Apotek	Arjeplog	35,0	35,0	35,0	32,5
Kronans Apotek	Burträsk	37,5	37,5	37,5	34,5
Apotek Hjärtat	Funäsdalen	35,0	38,0	38,0	38,0
Apoteket AB	Gäddede	35,0	35,0	18,0	29,0
Apotek Hjärtat	Husum	35,0	32,5	32,5	32,5
Apotek Hjärtat	Jörn	32,5	32,5	30,0	24,0
Apotek Hjärtat	Liden	32,5	20,3	32,5	27,0
Apotek Hjärtat	Långshyttan	35,0	35,0	35,0	26,0
Apoteksgruppen	Malå	45,5	45,5	45,5	40,5
Apoteksgruppen	Molkom	37,5	37,5	37,5	30,0
Apotek Hjärtat	Mörlunda	30,3	30,3	30,3	25,0
Apotek Hjärtat	Ryd	34,8	35,0	35,0	28,0
Kronans Apotek	Sälen	33,8	33,8	33,8	40,0
Kronans Apotek	Virserum	42,5	37,5	37,5	37,5
Kronans Apotek	Vittangi	30,0	30,0	30,0	15,0*

Källa: Uppgifter om apotekens öppethållande är hämtade från apotekens hemsidor vecka 48 för varje år. Det kan förekomma variationer i apotekens öppettider mellan olika veckor.

*Apoteket i Vittangi hade begränsade öppettider för v. 48. Normala öppettider under januari 2024 är enligt apotekets hemsida 32,5 timmar per vecka.

4 Bidragets användning och effekter

Målet med det särskilda bidraget för öppenvårdsapoteksservice i glesbygd, som regeringen inrättade 2013, är att upprätthålla god läkemedelsförsörjning i hela landet, det vill säga erbjuda apoteksservice i regioner där de affärsmässiga förutsättningarna att driva verksamhet är begränsade.

En majoritet av de apotek som ursprungligen uppfyllde kriterierna för att få bidrag finns kvar och har ungefär samma öppethållande som tidigare. Mot bakgrund av att antalet apotek som uppfyller kriterierna minskat ändrades kriterierna för att få bidrag från och med verksamhetsåret 2020 för att reducera risken att apotek läggs ned. Utan de ändringar som gjordes av kriterierna 2020 hade totalt 13 apotek inte varit aktuella för bidrag för verksamhetsåret 2022. Av dessa hade nio apotek en försäljning av receptförskrivna läkemedel som överstiger den tidigare tillåtna övre gränsen, det vill säga 10 miljoner kronor. Ytterligare fyra apotek hade ett genomsnittligt öppethållande under 30 timmar, vilket inte berättigat till bidrag med tidigare kriterier.

Antalet apotek som beviljats bidrag som reducerats, det vill säga en justering av bidragets storlek med hänsyn till apotekets resultat, har minskat från 58 procent 2013 till 33 procent 2022, vilket visar på ett försämrat ekonomiskt läge för dessa apotek. Verksamhetsåret 2022 hade 10 apotek ett negativt resultat även efter bidrag. Motsvarande siffra för verksamhetsåret 2021 var åtta apotek.

TLV:s bedömning är att flera av dessa apotek hade riskerat att stängas om bidraget inte funnits eftersom de ekonomiska förutsättningarna då skulle ha varit sämre.

4.1 Utveckling sedan bidraget infördes

Antal orter med apotek som uppfyller avståndskriteriet på minst 20 kilometer till närmsta apotek är i princip oförändrat sedan glesbygdsbidraget infördes. År 2013 uppfyllde apotek i 130 orter avståndskriteriet, vilket kan jämföras med apotek i 123 orter vid utgången av 2022. De apotek som lagts ner fanns i Lima, Marstrand, Unnaryd, Harads, Särna, Föllinge och Mariannelund. Inget apotek som omfattades av glesbygdsbidraget för verksamhetsår 2022 har lagt ner under 2023.

4.2 Prognos för de kommande åren

Apoteksmarknadens totala försäljning 2022 uppgick till 54 miljarder kronor, vilket var en ökning på sex procent från 2021. Försäljningen av receptförskrivna humanläkemedel inom förmånerna ökade under samma period med 1,2 procent till cirka 32 miljarder kronor. För att ett apotek ska kunna omfattas av glesbygdsbidraget får apotekens försäljning av receptförskrivna läkemedel vara som högst 15 miljoner kronor. Denna gräns höjdes från 10 miljoner kronor 2020. Om gränsen på 15 miljoner kronor bibehålls på samma nivå framöver är det sannolikt att apotek som omfattas av glesbygdsbidraget idag inte kommer ha möjlighet att ta

del av det framöver. Vidare har ökningen av försäljning av receptförskrivna läkemedel varit störst i de dyrare segmenten, vilket ger en relativt mindre ersättning per krona till apoteken via handelsmarginalen än billigare receptförskrivna läkemedel.

Apotekens generella ekonomiska läge har försämrats de senaste åren, på grund av inflationen, kronkursen och ränteläget. Apoteken kan inte höja priserna på receptförskrivna läkemedel som ett svar på detta, eftersom priserna är reglerade. TLV beslutade att höja handelsmarginalen i december 2023, vilket förväntas leda till ökade intäkter för apoteken med cirka 650 miljoner per år. Glesbygdsapoteken förväntas sammantaget få cirka sex miljoner kronor i ökade intäkter på grund av höjningen av handelsmarginalen. Ökningen av handelsmarginalen är dock en kompensation för kostnadsökningar som redan påverkat apoteken. TLV bedömer därmed att glesbygdsapoteken fortsatt kommer ha ett utmanade ekonomiskt läge och att glesbygdsbidraget är ett viktigt stöd för dessa verksamheter.

Utfallet de kommande åren påverkas av hur många apotek som ansöker och är berättigade till bidrag, men även av hur apotekens rörelseresultat utvecklas. Prognosen för bidragsåret 2024, som avser verksamhetsåret 2023, uppgår till 15 miljoner kronor. Bidrag kommer att betalas ut under andra kvartalet 2024, efter att TLV prövat samtliga ansökningar.

4.3 Behov av översyn av kriterierna för glesbygdsbidrag

Omsättningskriteriet

TLV ser en farhåga i att flera apotek som uppfyller dagens avståndsgräns på minst 20 kilometer till närmsta apotek faller ifrån på grund av för hög försäljning av receptförskrivna läkemedel, det vill säga överstigande 15 miljoner kronor, utan att apotekens lönsamhet förbättrats. TLV beskrev samma utveckling i samband med förändringen av omsättningskriteriet från 10 till 15 miljoner kronor, och sedan dess har prisutvecklingen av läkemedel fortsatt samtidigt som det skett en mixförskjutning till dyrare läkemedel, vilket ger apoteken en i genomsnitt lägre ersättning per krona genom handelsmarginalen. Fyra apotek som fick bidrag för verksamhetsåret 2021 kvalificerade inte för bidrag 2022 eftersom deras försäljning av receptförskrivna läkemedel hade överstigit 15 miljoner kronor. Om omsättningskriteriet behålls på samma nivå ser TLV det som sannolikt att fler glesbygdsapotek inte kommer vara berättigade till bidrag framöver på grund av för hög försäljning. 2022 hade nio apotek en försäljning mellan 10 och 15 miljoner kronor och riskerar därmed framöver att falla ur bidragssystemet med nuvarande kriterier.

I samband med en översyn av omsättningskriteriet ser TLV även ett behov av att se över konstruktionen av ersättningsmodellen. I det nuvarande modellen är det maximala bidraget ett apotek kan få år 715 000 kronor minus 4,5 procent av apotekets försäljningsintäkter av receptförskrivna läkemedel.

Avståndskriteriet

I det underlag som apoteksaktörerna inkommit med framgår det att flera apotek med ett avstånd på 15 till 20 kilometer till närmaste apotek har utmaningar med lönsamheten, liksom många av de apotek som omfattas av glesbygdsbidraget. TLV vill därför utreda om det skäl att justera avståndskriteriet på 20 kilometer till närmaste apotek till någon annan gräns.

Beredskapsperspektivet

Glesbygdsapoteken är även relevanta ur ett beredskapsperspektiv. TLV överlämnade nyligen en rapport med förslag till regeringen för att stärka beredskapen som omfattar hela apoteksmarknaden⁸. Ett av förslagen i rapporten är att utveckla en aktörsgemensam samverkan i syfte att stärka grundberedskapen på apoteksmarknaden. En robust apoteksmarknad och en god tillgänglighet till apotek i hela landet är en förutsättning för att allmänheten ska få tillgång till apoteksservice inom ett rimligt avstånd vid samhällsstörningar, vilket förutsätter att apoteken har ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet i ett normalläge. Ett annat förslag i rapporten är att cirka 300 apotek ska utses till beredskapsapotek. Det är även möjligt att en del av de så kallade glesbygdsapoteken kan bli utsedda till beredskapsapotek och fylla en särskild funktion i allvarliga situationer då det råder brist på resurser. Behovet av glesbygdsapotek ur ett beredskapsperspektiv är en fråga som TLV bedömer behöver utredas vidare.

TLV föreslår till regeringen att myndigheten får i uppdrag att se över stödordningen i syfte att säkerställa dess relevans och ändamålsenlighet i ett normalläge och även utifrån ett beredskapsperspektiv. I uppdraget bör det ingå att lämna förslag på förändringar i såväl föreskrift som förordning.

⁸ Stärkt förmåga på apoteksmarknaden. Förslag till åtgärder för att tillgodose allmänhetens behov av läkemedel under en fredstida krissituation, höjd beredskap och ytterst krig, slutrapport december 2023
www.tlv.se/download/18.36ee6fe218c8adcaa227f01b/1704182347630/Starkt_formaga_p%C3%A5_apoteksmarknaden-slutrapport_2023.pdf